

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain 45 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan arvonlisäverolakiin tehtäviksi tekijänoikeuslain muutoksista johtuvat muutokset. Sopimuslissenssin käyttöalan laajentuessa sopimuslissensseihin perustuvien

korvausten verottomuutta laajennettaisiin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan sen jälkeen, kun tekijänoikeuslakia koskevat muutokset on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Arvonlisäverolain (1501/1993) 45 §:ään sisältyvät esiintymispalkkioiden ja eräiden immateriaalioikeuksien luovutusten verottomuutta koskevat säännökset. Säännöksissä tarkoitettavat palkkiot ja korvaukset on vapautettu verosta hallinnollisista syistä. Korvaukset voidaan rinnastaa palkkaan, sillä julkisen esiintyjän, kirjailijan tai säveltäjän toiminta ei useinkaan tapahdu liiketoiminnan muodossa. Esiintymis- ja tekijänoikeudet tulevat lisäksi verotetuiksi osana kulutukseen myytävän tuotteen myyntihintaa, esimerkiksi tilaisuuden pääsymaksussa taikka kirjan tai äänitteen myyntihinnassa. Näistä syistä korvaukset on jätetty pääsääntöisesti arvonlisäverotuksen ulkopuolelle.

Pykälän 1 momentin mukaan veroa ei suoriteta julkisen esiintyjän palkkiosta, tällaisen esiintyjän esityksen myynnistä tilaisuuden järjestäjälle, esityksen ääni- tai kuvataallennusta koskevan oikeuden perusteella saadusta korvauksesta eikä tekijänoikeuslain (404/1961) 1, 4 ja 5 §:ssä tarkoitettujen tekijänoikeuksien luovuttamisesta saaduista korvauksista.

Pykälän 2 momentin mukaan verottomuus ei koske valokuvaa, mainosteosta, karttaa tai kartta-aineistoa, automaattista tietokonejärjestelmää tai tietokoneohjelmaa koskevan oikeuden luovuttamista eikä elokuvan, video-ohjelman tai muun sellaisen ohjelman esittämisoikeuden luovuttamista. Tämä johtuu siitä, että tällaiset luovutukset liittyvät läheisesti normaaliin kaupalliseen toimintaan ja niiden verottaminen on perusteltua veron kertaantumisen estämiseksi.

Pykälän 3 momentissa on vapautettu verosta tekijänoikeuslaissa tarkoitettua yhteisvalvonnan piirissä olevasta teosten jälkikäytöstä saadut korvaukset. Suurin osa yhteisvalvonnan piirissä olevista korvauksista on jo 1 momentin perusteella verottomia, mutta eräät korvaukset, esimerkiksi valokuvaajan sekä ääni- ja kuvataallenteen tuottajan saamat korvaukset, olisivat ilman erityissäännöstä verollisia. Yhteisvalvonnan piirissä olevien korvausten verottaminen olisi kuitenkin hallinnollisesti vaikeaa, sillä tekijänoikeuden haltijoita edustava järjestö, joka perii ja tilittää korvaukset edelleen oikeudenhaltijoille, ei pysty vielä perintävaiheessa erottelemaan eri oikeudenhaltijoille tulevia korvauksia eikä määrittelemään suoritettavan veron määrää täsmällisesti. Tämän vuoksi tällaiset korvaukset on säädetty verottomiksi.

Yhteisvalvonnan piirissä olevien korvausten verottomuus on toteutettu viittaamalla arvonlisäverolaissa tekijänoikeuslain säännöksiin. Veroa ei suoriteta tekijänoikeuslakiin perustuvan oikeuden luovuttamisesta tai oikeuden perusteella saadusta korvauksesta tekijänoikeuslain 13 §:ssä, 14 §:n 1 momentissa, 25 h §:n 1 ja 2 momentissa, 25 i, 26 a, 26 i, 47 ja 47 a §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa, kun korvauksen saajana on tekijänoikeuden haltijoita edustava järjestö tai korvaus saadaan tällaiselta järjestöltä. Verottomuus koskee muun muassa sopimuslissenssiin perustuvia teosten jälkikäytöstä makset-

tavia korvauksia.

Eduskunnan käsiteltävänä olevassa tekijänoikeuslain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä (28/2004 vp) on ehdotettu tehtäviksi tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY edellyttämät muutokset. Tekijänoikeuslakiin on ehdotettu tehtäviksi lisäksi eräitä muita muutoksia. Lakia on ehdotettu muutettavaksi muun muassa siten, että sopimuslisenssin käyttöalaa laajennettaisiin.

Tekijänoikeuslakiin ehdotetut muutokset edellyttävät arvonlisäverolain 45 §:n 3 momentin muuttamista.

Ilman arvonlisäverolain erityissäännöstä tekijänoikeuslakia koskevassa hallituksen esityksessä ehdotetut uudet sopimuslisenssisäännöksiin perustuvat korvaukset tulisivat verollisiksi siltä osin kuin kysymys ei ole arvonlisäverolain 45 §:n 1 momentin perusteella verottamista korvauksista. Näiden korvausten verottamiseen liittyvät samat hallinnolliset ongelmat kuin nykyisin verosta vapautettuihin yhteisvalvonnan piirissä olevien teosten jälkikäytöstä saatuihin korvauksiin. Näiden ongelmien välttämiseksi sopimuslisenssisäännöksiin perustuvien korvausten verottomuus ehdotetaan laajennettavaksi vastaamaan sopimuslisenssin käyttöalan laajennuksia.

Verosta vapautettuja uusia sopimuslisenssisäännökseen perustuvia teosten ja muun suojatun aineiston käyttötilanteita olisivat muun muassa tekijänoikeuslain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä lakiin lisättäväksi ehdotetun 13 a §:n 1 momentissa tarkoitettu teoksen kappaleiden valmistaminen ja teoksen välittäminen yleisölle sisäistä tiedotuskäyttöä varten, lisättäväksi ehdotetussa 16 d §:ssä tarkoitettu arkiston, kirjaston tai museon kokoelmissa olevaa teosta koskeva kappaleen valmistaminen ja yleisölle välittäminen sekä muutettavaksi ehdotetussa 25 a §:ssä tarkoitettu kokoelmiin sisältyvää, näytteille pantavaa tai myytäväksi tarjottavaa taideteosta koskeva kappaleiden valmistaminen ja yleisölle välittäminen.

Verosta vapautettaisiin myös ehdotettuun alkuperäisen radio- ja televisiolähetysten uudelleenlähettämistä koskevaan tekijänoi-

keuslain 25 f §:n 3 momenttiin ja ehdotettuun arkistoidun televisio-ohjelman uudelleen lähettämistä koskevaan 25 g §:ään sisältyvien uusien sopimuslisenssisäännösten perusteella maksetut korvaukset. Verottomuus koskisi myös tekijänoikeuslain 25 f §:n 1 momentissa tarkoitettua alkuperäistä radio- ja televisiolähetystä.

Tekijänoikeuslain 14 §:n 1 momentin mukaisen kappaleiden valmistamista opetustoiminnassa koskevan sopimuslisenssin perusteella maksetut korvaukset ovat nykyisinkin verottomia. Tekijänoikeuslain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä sopimuslisenssin käyttöalaa on ehdotettu laajennettavaksi koskemaan radio- ja televisiolähetysiin sisältyvien teosten lisäksi kaikkia teoksia ja mahdollistamaan digitaalinen kappaleen valmistaminen. Sopimuslisenssin nojalla teosta saisi käyttää myös momentissa mainitussa tarkoituksessa yleisölle välittämiseen muulla tavalla kuin radiossa tai televisiossa lähettämällä. Ehdotetun muutoksen seurauksena arvonlisäverottomuuden soveltamisala laajenisi vastaavasti.

Tekijänoikeuslain 26 a §:ää on ehdotettu muutettavaksi siten, että korvausten sijasta tekijöille maksettaisiin hyvitys. Tekijöille maksettavat hyvitykset olisivat verottomia.

Nykyisessä tekijänoikeuslain 47 §:ssä säädetään äänitallenteen käyttämisestä julkisessa esityksessä ja nykyisessä 47 a §:ssä radio- tai televisiolähetetyksessä käytetyn äänitallenteen edelleen lähettämisestä. Pykälä on ehdotettu muutettavaksi siten, että korvauksia ja korvausoikeutta koskevat säännökset otettaisiin 47 §:ään ja korvausten maksamiseen sekä korvausoikeuden toteuttamiseen liittyvät säännökset 47 a §:ään. Tämän lisäksi 47 §:ään on ehdotettu lisättäväksi erityissäännöksiä kuvallisten musiikkitalenteiden käyttämisestä. Nykyisen 47 §:n mukainen esittävien taiteilijoiden korvausoikeus ei ulotu kuvatalenteiden käyttöön, joten verottomuuden soveltamisala laajenisi tältä osin.

Nykyiset tekijänoikeuslain 13 §:ssä sekä 25 h §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettut sopimuslisenssikorvaukset säilyisivät verottomina. Verovapaus koskisi edelleenkin myös tekijänoikeuslain 25 i ja 26 i §:ssä tarkoitettuja korvauksia.

Arvonlisäverolain 45 §:n 3 momentissa

käytettyä viittaustekniikkaa muutettaisiin siten, että yksittäisten sopimuslissenssisäännösten sijasta viitattaisiin ehdotettuun tekijänoikeuslain 26 §:ään, johon on koottu sopimuslissenssiä ja sen perusteella maksettavia korvauksia koskevat yleiset säännökset.

Verottomuus koskisi, kuten nykyisin, sekä järjestön edustamille että muille oikeudenhaltijoille maksettuja korvauksia.

2. Esityksen vaikutukset

Ehdotetuilla muutoksilla ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä, ja siitä on kuultu opetusministeriötä, tekijänoikeusjärjestöjä ja Verohallitusta.

4. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy eduskunnassa käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen laeiksi tekijänoikeuslain ja rikoslain 49 luvun muuttamisesta.

5. Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan sen jälkeen, kun tekijänoikeuslakia koskevat muutokset on hyväksytty ja vahvistettu.

Koska tässä esityksessä ehdotetut tarkistukset liittyvät kiinteästi tekijänoikeuslain muutoksiin, lakia sovellettaisiin palveluun, joka on suoritettu laissa mainittujen tekijänoikeuslain säännösten voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

arvonlisäverolain 45 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/1993) 45 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1767/1995, seuraavasti:

45 §

Veroa ei myöskään suoriteta tekijänoikeuslakiin perustuvan oikeuden luovuttamisesta tai oikeuden perusteella saadusta korvauksesta tekijänoikeuslain 25 i, 26, 26 a, 26 i tai 47 a §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa, kun korvauksen saajana on tekijänoikeuden haltijoita edustava järjestö tai korvaus saadaan tällaiselta järjestöltä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20_____ .

Lakia sovelletaan palveluun, joka on suoritettu tai otettu omaan käyttöön tässä laissa mainittujen tekijänoikeuslain säännösten voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Toinen valtiovarainministeri *Ulla-Maj Wieroo*s

Liite
Rinnakkaistekstit

Laki

arvonlisäverolain 45 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/1993) 45 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1767/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

45 §

Veroa ei myöskään suoriteta tekijänoikeuslakiin perustuvan oikeuden luovuttamisesta tai oikeuden perusteella saadusta korvauksesta tekijänoikeuslain 13 §:ssä, 14 §:n 1 momentissa, 25 h §:n 1 ja 2 momentissa 25 i, 26 a, 26 i, 47 tai 47 a §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa, kun korvauksen saajana on tekijänoikeuden haltijoita edustava järjestö tai korvaus saadaan tällaiselta järjestöltä.

Veroa ei myöskään suoriteta tekijänoikeuslakiin perustuvan oikeuden luovuttamisesta tai oikeuden perusteella saadusta korvauksesta tekijänoikeuslain 25 i, 26, 26 a, 26 i tai 47 a §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa, kun korvauksen saajana on tekijänoikeuden haltijoita edustava järjestö tai korvaus saadaan tällaiselta järjestöltä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan palveluun, joka on suoritettu tai otettu omaan käyttöön tässä laissa mainittujen tekijänoikeuslain säännösten voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.